

VSNU-input tbv Wet Leeruitkomsten hoger onderwijs

8 juli 2021

De VSNU¹ heeft kennis genomen van de Wet Leeruitkomsten hoger onderwijs. De universiteiten onderstrepen het belang en de urgentie van flexibel hoger onderwijs, zowel voor initiële als post-initiële (LLO) studenten. Opleidingen met een vast programma, waarbij studenten een volledig curriculum volgen, blijven voor de universiteiten echter ook in de toekomst enorm belangrijk. Universiteiten kijken daarom per doelgroep en opleiding óf en welke manier van flexibilisering past.

De wet kan bijdragen aan verdere flexibilisering van het onderwijs. De universiteiten zien meerwaarde in deze wetwijziging, maar zien wel nog enkele uitdagingen bij de inwerkingtreding en uitvoering van de wet.

De universiteiten willen de volgende punten meegeven voor de Wet leeruitkomsten hoger onderwijs:

1. De universiteiten willen benadrukken dat opleidingen met een vast programma, waarbij studenten een volledig curriculum volgens een opgebouwde leerlijn volgen, voor de universiteiten in de toekomst van belang blijven. Het werken met leeruitkomsten moet daarom een keuze zijn van de instelling en niet van de student (zoals ook in de Memorie van Toelichting aangegeven wordt).
2. Enkele uitwerkingsvraagstukken zullen gewijzigd worden of vragen meer toelichting .
3. De wet zal goed gemonitord en geëvalueerd moeten worden door OCW, in afstemming met de sector.

1. Keuze voor invoering

In de Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat het leren met eenheden van leeruitkomsten geen recht van de student is, maar dat deze keuze bij de instelling ligt. Voor de universiteiten is het essentieel dat de keuze om wel of niet te werken met eenheden van leeruitkomsten inderdaad bij de instelling (in samenspraak met de opleiding) plaatsvindt. Op die manier kan de keuze voor het invoeren op basis van een goede inhoudelijke en onderwijskundige afweging worden gemaakt. Het werken met leeruitkomsten zal namelijk niet voor alle opleidingen even toepasbaar en wenselijk zijn. Momenteel beroepen studenten zich al weleens op artikel 7.3 WHW (vrij programma). Het is belangrijk dat de keuze voor invoeren van het gebruik van leeruitkomsten ook in de toekomst bij instellingen zelf blijft liggen.

2. Uitwerking

Een deel van de nieuwe wet en de memorie van toelichting roept uitwerkingsvraagstukken op die verder opgehelderd of gewijzigd zullen moeten worden in de memorie van toelichting of in de wet zelf:

- De wet schetst een veel te beperkt beeld van de tijdsinvestering die gevraagd wordt van instellingen. Er is in de wet aandacht voor het startgesprek, validering en studieplan, maar dit vraagt veel begeleiding en het anders organiseren van het onderwijs. En dus vraagt het om een veel grotere tijdsinvestering van docenten, studiebegeleiders, examencommissie en administratie. Voor een goede uitvoering is dus een extra investering vanuit de Rijksoverheid nodig.

¹ De Open Universiteit zal met een eigen reactie op de internetconsultatie komen.

- In de Memorie van Toelichting wordt twee keer genoemd dat de volgordelijkheid van opleidingen losgelaten wordt bij het werken van leeruitkomsten. Opleidingen hebben echter verschillende onderwijskundige en inhoudelijke redenen om cursussen in een bepaalde volgorde aan te bieden. Deze keuze zou daarom bij de instelling (in overleg met de opleiding) moeten liggen en niet per definitie losgelaten moeten worden.
- In de wetstekst staat dat het BSA losgelaten zal worden voor deze opleidingen. Voor doelgroepen in het kader van Leven Lang Ontwikkelen is dat begrijpelijk, maar bij voltijdsopleidingen kan een BSA helpen om studenten zo snel mogelijk op de juiste plek te krijgen. Het loslaten van het BSA voor deze doelgroepen is daarom onwenselijk.
- De koppeling tussen de studiepunten en de studiebelastingssurennormen bij leeruitkomsten wordt losgelaten en kan door de instelling zelf bepaald worden. De instellingen bepalen op dat moment dus zelf hoeveel studiepunten de leeractiviteit waard is. De VSNU waarschuwt dat deze zwaartebepaling moeilijk navolgbaar en bovendien ingewikkeld is, omdat opleidingen tot meerdere beroepspraktijken leiden. In de praktijk zal moeten blijken hoe dit uitpakt. Zorg ervoor dat dit goed gemonitord wordt, om te kijken hoe dit in de praktijk uitpakt.

3. Monitoring en evaluatie

Het experiment leeruitkomsten heeft de afgelopen jaren enkel plaatsgevonden bij hogescholen en niet bij universiteiten. Dat zorgt ervoor dat de invulling van de wet voornamelijk gebaseerd wordt op ervaringen bij hogescholen. Bij invoering van de wet zal er voor het eerst ervaring opgedaan worden bij universiteiten. Het is daarom essentieel dat er bij invoering en daaropvolgend een goede monitoring en evaluatie plaats zal vinden door OCW in afstemming met de sector, zodat ook na invoering eventuele aanpassingen van wet- en regelgeving mogelijk blijven.